

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-1-56 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-62/854-362
Karar Tarihi : 06.11.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Kenan TÜRK, Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR,
Fevzi ÖZKAN, Doç. Dr. Tahir SARAÇ

B. RAPORTÖRLER: Tuğçe KOYUNCU, Başak ARSLAN, Muhammed Safa UYGUR

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Çubukçu Akaryakıt Sebze İnş. ve Taşımacılık Tic. Ltd. Şti.
Temsilcileri: Av. N. Sevinç ARSLAN, Av. Ömer ÖZTÜRK
Bahçelievler Mah. İstiklal Cad. No:132/9 İlkadım/Samsun

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Shell&Turcas Petrolcülük A.Ş.
Karamancılar İş Merkezi Gülbahar Mah. Salih Tozan Sok. No:18
B Blok 34394 Esentepe Şişli/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Shell&Turcas Petrolcülük A.Ş.'nin yapmış olduğu dikey anlaşma ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 29.07.2013 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 20.08.2013 tarih ve 2013-1-56/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 29.08.2013 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 21.10.2013 tarih ve 2013-1-56/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; dosya konusu dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlandığı, Shell&Turcas Petrolcülük A.Ş. (SHELL) hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ve şikâyetin reddinin gerektiği ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar Arasındaki Dikey İlişkiye Yönelik Bulgular

- (4) Çubukçu Akaryakıt Sebze İnş. ve Taş. Tic. Ltd. Şti. (ÇUBUKÇU AKARYAKIT) vekili tarafından yapılan başvuruda özetle;
 - ÇUBUKÇU AKARYAKIT'ın, mülkiyeti ortağı Kerim ÇUBUKÇU'ya ait olan taşınmaz üzerinde 1993 yılında akaryakıt satış ve servis faaliyetine başladığı,
 - 23.06.1995 tarihinde Turcas Petrol A.Ş. (TURCAS) ile bayilik sözleşmesi akdedildiği ve faaliyet gösterilen taşınmaz üzerinde TURCAS lehine 15 yıl süreli ve (.....)TL bedelli intifa hakkı tesis edildiği,
 - 23.06.2003 tarihinde TURCAS ile yeni bir bayilik sözleşmesi imzalandığı,
 - 02.02.2006 tarihinde TURCAS ile Shell Türkiye Limited'in birleşerek Shell&Turcas A.Ş. (SHELL&TURCAS) adı ile faaliyetine devam ettiği ve 15.09.2006 tarihinde tapu kaydında intifa hakkı sahibinin SHELL&TURCAS olarak düzeltiliği,

13-62/854-362

- Taraflar arasında 18.03.2008 tarihinde intifa hakkı vaadi ve yatırım protokolü imzalandığı, SHELL&TURCAS lehine 17 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve 13.05.2008 ile 03.06.2008 tarihleri arasında toplam (.....) TL tutarında yatırım desteği verildiği,
- 13.09.2010 tarihli Çerçeve Anlaşması ile intifa hakkının 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olarak kaldırılıp yeniden beş yıllık tesis edilmesi veya 2015 yılına kadar kısaltılması ve bayilik ilişkisinin şartlarını belirleyen yeni sözleşmeler imza edilmesi yolu ile yeni bir dikey ilişki kurulduğu,
- 16.06.2003 tarihli bayilik sözleşmesinin 23.06.2010 tarihinde sona erdiği halde akaryakıt satışı/alışı devam ettiği için EPDK tarafından uygulanacak olan cezadan kurtulabilmek için 18.09.2010 tarihinde yeni bir bayilik sözleşmesi akdedildiği,
- Mart 2013'te bayinin SHELL&TURCAS'a aralarındaki dikey ilişkinin sona erdiğini bildirdiği, SHELL&TURCAS'ın ise bayilik ilişkisinin 2015'te sona ereceğini söylediği ve göndermiş olduğu vekâletnamede bayiye terkin yetkisi değil intifa kısaltma yetkisi verdiği,
- Taraflar arasındaki dikey ilişkinin 23.06.1995 tarihli ve 15 yıl süreli intifa hakkı olduğu, bu hakkın 22.06.2010 tarihine kadar devam edecek iken SHELL&TURCAS'ın talebi ile 06.05.2008 tarihinde 17 yıl süreli yeni bir intifa hakkı daha tesis edildiği,
- 1995, 2003 ve 2010 yıllarında bayilik sözleşmeleri akdedilerek, kesintisiz olarak akaryakıt satış ve alımının yapıldığı,
- Esasen 1995 yılında başlayan dikey ilişkinin 18.09.2010'da kesilmesi ve tarafların iradelerinin uyuşması halinde yeni bir dikey ilişki kurulması gerekiyorken, söz konusu dikey ilişkinin hiç kesilmeden 2013 yılına kadar devam ettirildiği

ifade edilerek, taraflar arasında kurulmuş olan dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlandığı sürenin belirlenmesi ve SHELL&TURCAS hakkında gerekli işlemlerin yapılması talep edilmiştir.

(5) Diğer taraftan SHELL&TURCAS'tan edinilen ve Kurum kayıtlarına 11.10.2013 tarihinde giren yazıda ise özetle;

- ÇUBUKÇU AKARYAKIT ile akdedilmiş anlaşmaların süresinin 2003 yılında başladığı, 18.03.2008 tarihinde taraflar arasında imzalanan İntifa Hakkı Tesisi Vaadi ve Yatırım Hakkında Protokol ile ÇUBUKÇU AKARYAKIT'ın 17 yıl süreli intifa hakkı tesis etmeyi ve bayilik sözleşmesi akdetmeyi taahhüt ettiği,
- 06.05.2008 tarihinde anılan taşınmaz üzerinde SHELL&TURCAS lehine intifa hakkı tesis edildiği ve taraflar arasında 18.03.2008 tarihli Bayilik Sözleşmesinin imzalandığı,
- Rekabet Kurulunun 26.08.2010 tarihli kararı ile dosya konusu istasyon üzerindeki dikey ilişki ile ilgili olarak muafiyetten yararlanma süresinin 18.09.2010 tarihinde sona erdiği ve bu doğrultuda taraflar arasındaki dikey ilişkinin uyumlu hale getirilmesi amacıyla 13.09.2010 tarihinde yeni bir beş yıllık dönem için anlaşmaya varılarak, 13.09.2010 tarihli Çerçeve Anlaşma ve 18.09.2010 tarihinden itibaren geçerli olan Bayilik Sözleşmesi imzalandığı,
- Böylece tarafların özgür iradeleriyle aralarındaki ticari ilişkiyi Rekabet Kurulu kararına uygun hale getirerek 18.09.2015 tarihine kadar geçerli kıldıkları,
- 18.09.2015 tarihinden sonra geçersiz olacak intifa hakkı ile ilgili olarak ÇUBUKÇU AKARYAKIT'a intifa hakkının süresinin 18.09.2015 tarihine kadar kısaltılması ve sonrasında fek edilmesi amacıyla vekâletname düzenlenerek gönderildiği ancak ÇUBUKÇU AKARYAKIT'ın söz konusu kısaltma işlemini yapmadığı,
- ÇUBUKÇU AKARYAKIT'ın 02.07.2013 tarihine kadar SHELL&TURCAS bayisi olarak faaliyet gösterdiği ve sonrasında ise işletmesini devrederek başka bir dağıtım firması ile çalışmaya başladığı, bu konu ile olarak taraflar arasında Çarşamba 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde men'i müdahale davasının görülmekte olduğu

H.2. Değerlendirme

- (6) Başvuru konusu ÇUBUKÇU AKARYAKIT istasyonu ile SHELL arasındaki ilişki Kurulumuzun 26.08.2010 tarih ve 10-56/1074-403 sayılı kararına konu olmuş ve yapılan inceleme sonucunda bildirim konusu toplam 161 istasyona ilişkin olarak SHELL ile bayiler arasındaki dikey anlaşmalardan ÇUBUKÇU AKARYAKIT'ın da bulunduğu grup ile ilgili olarak; *"2. 18.9.2005 tarihinden sonra Shell&Turcas Petrol A.Ş. tarafından yatırım yapıldığı belirtilen 75 ayrı istasyonla ilgili olarak bayiler ile Shell&Turcas Petrol A.Ş. arasında akdedilen dikey anlaşmalara bireysel muafiyet tanınamayacağına, söz konusu anlaşmaların tamamının 18.9.2005 tarihinden önce yapılmış olmaları ve anılan tarih itibarıyla bakiye sürelerinin beş yılı aşması nedeniyle 18.9.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına"* karar verilmiştir.
- (7) Bu çerçevede SHELL&TURCAS ve ÇUBUKÇU AKARYAKIT arasında kurulan dikey ilişkinin; 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde öngörülen istisna hükmü kapsamında olmadığı, ayrıca yeni bir istasyon niteliği de taşımaması nedeniyle dikey anlaşmaya bireysel muafiyet tanınamayacağı açıktır. Öte yandan, taraflar arasında 2003 yılından bu yana süregelen bir ilişki bulunmakla birlikte, 13.09.2010 tarihli Çerçeve Anlaşma ve 18.09.2010 tarihinden itibaren geçerli olan yeni bir Bayilik Sözleşmesi imzalandığı görülmektedir.
- (8) 2002/2 sayılı Tebliğ'in açıklanmasına yönelik olarak çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında, *"... Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri de grup muafiyeti kapsamında değildir. Ancak, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durum olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanacaktır. ..."* şeklinde açıklama yer almaktadır.
- (9) Ayrıca Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında da belirtildiği üzere, uzun süreden beri devam eden dikey ilişkilerde, taraflar arasındaki dikey ilişkiye esas teşkil eden sözleşmelerin, imzalanan yeni sözleşmeler yoluyla yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilebilmekte ve bu şekilde duruma göre taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınmaktadır.
- (10) Somut olayda, başvuruya konu taşınmaz üzerinde Kurulumuzun dosya konusu istasyonun da içinde bulunduğu dikey anlaşmalarla ilgili kararının ardından, SHELL&TURCAS ile ÇUBUKÇU AKARYAKIT arasında 13.09.2010 tarihli Çerçeve Anlaşma ve 18.09.2010 tarihinden itibaren geçerli olan Bayilik Sözleşmesi imzalandığı dikkate alındığında anılan sözleşmeler yoluyla yeni bir dikey anlaşma kurmak yönünde tarafların iradelerinin yenilendiği görülmektedir.
- (11) Bununla birlikte dosyadaki bilgilerden, söz konusu taşınmaz üzerinde 06.05.2008 tarihinde SHELL&TURCAS lehine tesis edilen 17 yıl süreli intifa hakkının ise 18.09.2015 tarihine kadar kısaltılması ve sonrasında fek edilmesi amacıyla ÇUBUKÇU AKARYAKIT yetkilisi adına 06.06.2013 tarihli vekâletname düzenlenerek gönderildiği, ancak söz konusu kısaltma işleminin gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır.
- (12) Bu doğrultuda, dosya konusu dikey ilişkiye ve ilgili sözleşmelere bir bütün olarak bakıldığında, tarafların mevcut dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda 13.09.2010 tarihli Çerçeve Anlaşma ve 18.09.2010 tarihinden itibaren geçerli olan yeni Bayilik Sözleşmesi ile açıkça iradelerini beyan ettikleri; söz konusu sözleşmeye, bayinin intifa hakkını 18.09.2010 tarihinde sonlandırma hakkına sahip olduğu hususunda bir kayıt düşülmüş olduğu ve diğer hükümler bakımından sözleşmenin devamına zorlayıcı nitelikte bayi aleyhine ağır koşulların söz konusu olmadığı, bu nedenle sözleşmenin tarafların serbest

13-62/854-362

iradesiyle yenilendiği sonucuna varılmıştır. Söz konusu yeni bayilik anlaşması çerçevesinde, ilgili taşınmaz üzerindeki intifa hakkının 18.09.2015 tarihine kadar kısaltılması ve sonrasında fek edilmesi amacıyla ÇUBUKÇU AKARYAKIT yetkilisi adına 06.06.2013 tarihli vekâletname düzenlenerek gönderildiği de dikkate alındığında taraflar arasındaki dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceği ve bu nedenle SHELL&TURCAS hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

(13) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

1. Shell & Turcas Petrolcülük A.ř. ve Çubukçu Akaryakıt Sebze İnş. ve Taş. Tic. Ltd. şti. arasındaki dikey ilişkinin 18.09.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
 2. Bu nedenle Shell & Turcas Petrolcülük A.ř. hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına
- OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.